

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 87/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ruženy Babirákovej, bytom Š., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 176/98 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 31/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ruženy Babirákovej o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2005 doručená sťažnosť Ruženy Babirákovej (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dunajská

Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 176/98 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 31/04.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jej sťažnosti nálezom rozhodol takto:

„1. Základné právo Ruženy Babirákovej na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu v Dunajskej Strede v konaní vedenom pod spis. zn. 4 C 176/98 a konaní Krajského súdu v Trnave pod spis. zn. 11 Co 31/04 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Dunajskej Strede prikazuje, aby v konaní pod spis. zn. 4 C 176/98 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní pod spis. zn. 11 Co 31/04 konal bez zbytočných prietáhov.

4. Ružene Babirákovej priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 150 000 Sk. Okresný súd v Dunajskej Strede je povinný vyplatiť Ružene Babirákovej sumu 75 000 Sk a Krajský súd v Trnave Ružene Babirákovej 75 000 Sk a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd v Dunajskej Strede a Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť Ružene Babirákovej do 30 dní od právoplatného nálezu trovy konania na účet advokátke JUDr. V. D. vo výške priznanej za dva úkony.“

Sťažovateľka okrem iného uviedla: *„Dňa 1. 04. 2004 som podala sťažnosť na prietahy v konaní v občianskoprávnej veci k č. k. 4 C 176/98 pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. M. K., predsedníčke súdu A. M., ktorá sťažnosť považuje za čiastočne opodstatnenú. Som toho názoru, že prvostupňový súd vo veci nekonal v rámci uznesenia Krajského súdu v Trnave po odvolacom konaní dňa 18. 01. 2002 č. k. 11 Co 345/01-189. Zbytočnými doručenými výzvami spôsobil prietahy v konaní namiesto toho, aby vo veci konal. Dňa 9. 11. 2004 som podala sťažnosť na prietahy v odvolacom konaní vo veci Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co 31/04 pridelený na vybavenie JUDr. J. K. 28. 01. 2004. Vo veci bolo*

rozhodnuté 29. 10. 2004. Predseda Krajského súdu JUDr. A. J. sťažnosť tiež považoval za čiastočne opodstatnenú. 30-dňová lehota podľa zákona za účelom napísania rozhodnutia, na ktoré má JUDr. K. nárok, nebola dodržaná, pretože do dňa 14. 02. 2005 mi nebolo doručené rozhodnutie. Od podania návrhu na vysporiadanie BSM 21. 09. 1998 uplynulo 6 rokov a 5 mesiacov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu s návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o

tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tým subjektom, ktoré označil za porušovateľov svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta predovšetkým porušenie jej základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 176/98.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 6/03, I. ÚS 194/04).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto „možnosti“ je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty.

Pokiaľ sťažovateľka namieta zbytočné prietahy v konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 4 C 176/98, treba sťažnosť považovať za oneskorene podanú. Konanie označené sťažovateľkou v petite jej sťažnosti bolo totiž zastavené uznesením okresného súdu z 27. januára 1999, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. februára 1999. Uvedené zistenie

vyplýva zo spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 176/98, ktorý si ústavný súd vyžiadal v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti.

Keďže k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy mohlo dôjsť iba postupom, ktorý predchádzal dátumu právoplatného skončenia napadnutého konania okresného súdu, a keďže sťažnosť sťažovateľky podľa čl. 127 ústavy bola ústavnému súdu doručená 12. februára 2005 (viac než 5 rokov po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým bolo označené konanie zastavené), stalo sa tak bez akýchkoľvek pochybností po uplynutí lehoty predpísanej na jej podanie. Ústavný súd preto sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už po jej predbežnom prerokovaní.

Predmetom konania pred ústavným súdom je aj nárok sťažovateľky na ochranu pred konaním, ktorým sú podľa jej tvrdenia spôsobované zbytočné prietahy a je porušované základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 11 Co 31/04. Z vyžiadaného súvisiaceho spisu okresného súdu vyplýva, že v sťažovateľkou napadnutom konaní pred krajským súdom sa rozhodovalo o odvolaní odporcu (sťažovateľka má v tomto konaní procesné postavenie navrhovateľky) proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 C 177/98 z 26. septembra 2003. Preskúmaním uvedeného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že spis bol okresným súdom predložený krajskému súdu 28. januára 2004 a krajský súd vo veci rozhodol uznesením z 29. októbra 2004 (napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie). Spis bol vrátený okresnému súdu 18. januára 2005.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 48/03, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 150/04).

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vo veci sťažovateľky nebolo bez prietáhov, avšak v okolnostiach prípadu nejde o prietahy, ktoré by sa dali označiť ako zbytočné. Ústavný súd dospel k tomuto záveru predovšetkým so zreteľom na povahu riadneho opravného prostriedku, skutkovú zložitosť takýchto sporov, akými spory o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú, ako aj so zreteľom na obsah odvolacích námietok. S prihliadnutím na to považuje dobu, počas ktorej krajský súd pojednával a rozhodoval v napadnutom odvolacom konaní, za primeranú, a preto podľa jeho názoru dĺžka trvania predmetného odvolacieho konania nemôže indikovať záver o zbytočných prietáhoch podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ sťažovateľka vyvodzuje porušenie uvedeného základného práva krajským súdom aj z toho, že „*30-dňová lehota podľa zákona z účelom napísania rozhodnutia (...) nebola dodržaná...*“, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa ani v týchto prípadoch totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 86/02). Ak je na jednej strane všeobecný súd viazaný v zákone ustanovenými lehotami na vykonanie procesného úkonu, na druhej strane ich dodržanie nemôže mať za následok porušenie základných zásad civilného procesu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie širšieho základného práva – práva na spravodlivý proces, ktoré majú účastníci konania zaručené v ustanoveniach siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy a v príslušnej medzinárodnej zmluve o ľudských právach. V tomto zmysle právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na spravodlivý proces nemožno stavať proti sebe ani ich od seba oddelovať. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle citovaného

článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán nepostupoval dôsledne v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02, I. ÚS 208/03, pozri tiež mutatis mutandis PL. ÚS 25/01).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 147/04, II. ÚS 247/04). Pretože k takým konaniam patria podľa názoru ústavného súdu aj spory o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva, rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2005